

ഹരിവംശം – ഭവിഷ്യപർവം

നീലകണ്ഠവ്യാഖ്യാനസമേതം

അഥ നവമോഽധ്യായഃ

ഏകാർണവവിധിഃ

വൈശമ്പായന ഉവാച

ഭൂത്യാ നാരായണോ യോഗീ സപ്തമൂർതിർവിഭാവസുഃ
ഗഭസ്തിഭിഃ പ്രദീപ്താഭിഃ സംശോഷയതി സാഗരാൻ 3-9-1

സർവം ദൃശ്യം വിനാശിതി ജ്ഞാത്യാ നാശവിവർജിതം
പദം നേതും വിനേയാതി തൂതീയേ യോഗ ഉച്യതേ || 1 ||
ഭൂത്യേതി | യോഗീ നാരായണഃ ശുദ്ധ ചിന്മാത്ര ഏവ സൻ വിഭാവസുഃ വ
ഹ്നിരിവാസങ്ഗോഽപി സപ്തമൂർതിഃ മഹദഹംകാരപഞ്ചതന്ത്രാശരീരോ ഭൂ
ത്യാ പ്രദീപ്താഭിശ്ചൈതന്യോദ്ദീപിതാഭിരഗഭസ്തിഭിരശ്മിരൂപാഭിസ്തത്തദാ
കാരവൃത്തിഭിഃ പ്രകാശിതാൻസാഗരാൻ സമുദ്രവദനന്താൻ രൂപാദീൻ വിഷയാ
ൻ സംശോഷയതി സ്വസ്ഥിൻ പ്രവിലാപയതി

പീത്യാർണവാംശ സർവാൻസ നദീഃ കൃപാംശ്ച സർവശഃ
പർവതാനാം ച സലിലം സർവം പീത്യാ ച രശ്മിഭിഃ 3-9-2

വിരാട്പ്രവിലാപനമുക്ത്യാ സൂത്രാത്മനസ്തദാഹ - പീത്യേതി | നദീകൃപസദൃ
ശാൻ മാനസാൻ കാമാൻ സംശോഷയതീത്യനുഷജ്യതേ | തദ്യത്പർവതാനാം
പർവതതുല്യാനാം കാമക്രോധാതീനാം സലിലം സാമർഥ്യം രശ്മിഭിഃ പരിണാ
മൈഃ പീത്യാ വിലാപ്യഃ ||

ഭിത്യാ സഹസ്രശശ്ചൈവ മഹീം നീത്യാ രസാതലം
രസാതലജലം കൃത്സ്നം പിബതേ രസമുത്തമം 3-9-3

ഏവം മഹീം സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മശരീരദ്വയരൂപാം സഹസ്രശോ ഭിത്യാ സർവ
ഥാ വിലാപ്യ രസായാസ്തസ്യ ഏവ തലമധിഷ്ഠാനകാരണം ബ്രഹ്മ തത്പ്രതി
താം നീത്യാ തത്രത്യമപി ജലം അപഹതപാപ്മത്യാദിസംകൽപാന്തം ഗുണജാ
തം ഉത്തമം മാനുഷാനന്ദാദിഭ്യ ഉത്കൃഷ്ടതമം പിബതേ സംശോഷയതി ||

അപ്സു സൂജൻക്ലേദമന്യദൃദാതി പ്രാണിനാം ധ്രുവം
തത്സർവമരവിനാക്ഷ ആദത്തേ പുരുഷോത്തമഃ 3-9-4

അപ്സു കാരണേ ബ്രഹ്മണി സ്ഥിതം ക്ലേദം മനസോ മൃദുകരണം ആനന്ദം
അന്യത് കാര്യം സുജൻ സ്ത്രക്ഷ്യൻ പ്രാണിഷു ധ്രുവം ദദാതി | യത് മുഖം
കാര്യോപാധിഷു നിദഘാതി ജീവനായ തദപി വൃത്തിരൂപത്യാത്സംഹരതീത്യ
ർഥഃ | തദേവ സ്പഷ്ടീകരോതി - തത്സർവമിതി ||

വായുശ്ച ബലവാൻഭൂത്യാ സ വിധുയാഖിലം ജഗത്
പ്രാണോദയം സുരാണാം ച വായുനാ കുരുതേ ഹരിഃ 3-9-5

ഏവമുത്തമാധികാരിണാം മനോമാത്രസാധനം യോഗമഭിധായ മധ്യമാനാം
വായുനിരോധപൂവകം തമേവാഹ - വായുശ്ചേതി | സ യോഗീ ബലവാൻ മുലാ
ധാരാദിസർവചക്രഭേദനസമർഥോ ഭൂത്യാ അഖിലം ജഗദ്പാദാദിജാനുപര്യന്തം
ഭൂസ്ഥാനഭിത്യാദിനാ തന്ത്രോക്തദിശാ ഭാവനയാ സ്വശരീരമാത്രീകൃതം വിധു
യ അധോധസ്തനസ്യ ഉപര്യുപരിതനേ പ്രവിലാപനപ്രകാരേണ നിരസ്യ |
പ്രാണോദയം പ്രാണാനാം പഞ്ചാനാം സുരാണാമിന്ദ്രിയാണാം ച ഉദയം ഉത്
ഊർധ്വം സഹസ്രാരേ ഭ്രൂമധ്യേ വാ അപനയനം ഗമനം ഹരിര്യോഗീ വായുനാ
വിജിതേന കുരുതേ ഏതദേവ വിസ്തരേണോഹ - തത ഇത്യാദിനാ | ദേവഗ
ണാനാം ച സംഘർജ്ജ പാവകഃ നിഖിലാൻ ലോകാനദഹദിതി ഷഷ്ടേനാനന്ദഃ
| തതോ യോഗപ്രവൃത്തനന്തരം ദേവാനാമഗ്യാദീനാം ച ദേഹിനാം ജീവാന്ത
രാണാം | ഏതേന മദന്യോ മുമുക്ഷുർനാസ്തീത്യപി യോഗിനാ ചിന്തനീയം |
അന്യഥാ ഭേദസ്യാവിലയാനുക്ത്യസിദ്ധ്യാപത്തി സ്യാത് |

തതോ ദേവഗണാനാം ച സർവേഷാമേവ ദേഹിനാം
യേ ചേന്ദ്രിയഗണാഃ സർവേ യേ ചാന്യേ ച യതോദ്ഭവാഃ 3-9-6

യേ ചാന്യേ ചേതി | യതോദ്ഭവാഃ യത ഇന്ദ്രിയാദ്യേഷാം വിഷയാണാമുദ്ഭ
വാസ്തേ യതോദ്ഭവാഃ സന്ധിരാർഷഃ | താന്യേവേന്ദ്രിയാണി തദുദ്ഭൂതാംശ്ചാ
ഹ പുയമിതി | പുയം ഗന്ധാഖ്യോ വിഷയഃ | രസാദിസാഹചര്യത് പ്രാണമി
ന്ദ്രിയം ശരീരം സ്ഥൂലം ച ഏതേ ഗുണാഃ ഗുണകാര്യഭൂതാഃ പ്രഥിഥിവീമാശ്രിതാഃ |

പുയം പ്രാണം ശരീരം ച പുഥിഥീമാശ്രിതാ ഗുണാഃ
ജിഹ്വാ രസശ്ച ക്ലേദശ്ച സംശ്രിതാഃ സലിലം ഗുണാഃ

രൂപം ചക്ഷുർവിപാകശ്ച ജ്യോതിരേവാശ്രിതാ ഗുണാഃ 3-9-7

രസശ്ചാർദ്രഃ രസനേന്ദ്രിയം ക്ലേദഃ പൃഥിവ്യവയവാന്തഃ പ്രവേശേന തസ്യാഃ ശിഥിലീകരണം | വിപാകോ വികൃതിഃ ഓദനാദി - രൂപാ |

സ്പർശഃ പ്രാണശ്ച ചേഷ്ടാ ച പവനം സംശ്രിതാ ഗുണാഃ പരമേഷ്ഠിനം വരേണ്യം ച ഹൃഷീകേശം സമാശ്രിതാഃ 3-9-8

ശബ്ദഃ ശ്ലോത്രം ചിദ്രദാനം ചാകാശം സംശ്രിതാ ഗുണാഃ ഇത്യപി ദ്രഷ്ടവ്യം | ത ഏതേ സർവ്വേപി പരമേഷ്ഠിനം സുത്രാത്മാനം വരേണ്യം അ വശ്യം | ഉപാസ്യതയാ വരണീയം ഹൃഷീകേശം ഹൃഷീകാണാമിന്ദ്രിയാണാം ഈശിതാരം സമ്യഗാശ്രിതാഃ ||

തതോ ഭഗവതാ തത്ര രശ്മിഭിഃ പരിവാരിതാഃ വായുനാ കൃഷ്ണമാണാശ്ച രൂപാന്യോന്യസമാശ്രയാത് 3-9-9

തതസ്തം സംപ്രാപ്യ ഭഗവതാന്തര്യാമിണാ കർത്രാ തത്ര സൂത്രേ മിലിതാഃ | സംതഃ രശ്മിഭിഃ സൂക്ഷ്മാഭിർവൃത്തിഭിഃ പരിവാരിതാശ്ചൈതേ ദേവഗണേന്ദ്രിയഗണാദയഃ വായുനാ കരണേന കൃഷ്ണമാണാഃ | രൂപേതി ലുപ്തശേഷം പദം | രൂപാദയ അന്യോന്യസ്യ ഏകീഭാവേനാശ്രയാത് ||

തേഷാം സംഘർഷജോദ്ഭൂതഃ പാവകഃ ശതയാ ജലൻ അദഹന്നിഖിലാൻലോകാനുഗ്രഃ സംവർതകോന്മലഃ 3-9-10

തേഷാം രൂപാദീനാം സംഘർഷജശ്ചാസൗ ഉദ്ഭൂതശ്ച യഃ പാവകോ ജഗ ത്കാരണാദ്വൈതവസ്തുപ്രകശാഗ്നിർനിഖിലാൻലോകാൻ തത്തത്കർമ്മഫലഭൂ താനദഹത് കർമ്മണാമേവ ദാഹത് ||

സപർവതാംസ്തരുന്ഗുൽമാൻല്ലതാവല്ലീസ്തുണാനി ച വിമാനാനി ച ദിവ്യാനി പുരാണി വിവിധാനി ച 3-9-11

സ്വരൂപേണാപി ലോകദാഹമാഹ - സപർവതാനിത്യാദിനാ ||

ആശ്രമാംശ്ച തഥാ പുണ്യാൻ ദിവ്യാന്യായതനാനി ച
യാനി ചാശ്രയണീയാനി താനി സർവാണി സോഽഅദഹത് 3-9-12

ആശ്രയണീയാനി ദഹരാദ്യുപാസ്യരുപാണി സർവേഷാം മനോമാത്രത്യാ
ത്തദ്ദാഹേന ദാഹ ഇതി ഭാവഃ |
അസതോഽധിമനോഽസ്യജത മനഃ പ്രജാപതിമസ്യജത പ്രജാപതിഃ പ്രജാ അസ്യ
ജത തദ്യാ ഇദം മനസ്യേവ പരമം പ്രതിഷ്ഠിതം യദിദം കിംച
ഇതി ശ്രുതേഃ

ഭസ്മീഭൂതാംസ്തതഃ സർവാൻല്ലോകാൻല്ലോകഗുരുർഹരിഃ
ഭൂയോ നിർവാപയാമാസ ജലയുക്തേന കർമ്മണാ 3-9-13

ഏവം സമാധൗ സകാരണസ്യ കാര്യസ്യ പ്രലയമുക്ത്യാ വ്യുത്ഥാനേ തദു
ത്പത്തിമാഹ ചതുർഭിഃ - ഭസ്മീഭൂതാനിത്യാദിഭിഃ ഹരിര്യോഗീ നിർവാപയാ
മാസ ഭോക്ത്രേ ഭോഗ്യം കൽപിതവാൻ | കേന കർമ്മണാ ഭോഗായാരബ്ധേന
സഞ്ചിതക്രിയമാണയോർദാഹശ്ലേഷസ്യ തദധിഗമ ഉത്തരപൂർവാദ്യയോർശ്ലേഷാ
വിതി ന്യായസിദ്ധത്യാത് | ജലയുക്തേന കാരണീഭൂതാവിദ്യാസംസ്കാര
ശേഷേണ | ഭൂയശ്ചാനേ വിശ്വമായാനിവൃത്തിരിതി ജ്ഞാനേഽപി യാവദ്ദേഹ
പാതം മായാലേശാനുവൃത്തേർദർശനാത് ||

സഹസ്രദൃങ്മഹാതേജാ ഭൂത്യാ കൃഷ്ണോ മഹാഘനഃ
ദിവ്യതോയേന ഹവിഷാ തർപയാമാസ മേദിനീം 3-9-14

വിഷയഭേദാത്സഹസ്രം ദൃഷ്ടയോ യസ്യ സ സഹസ്രദൃക് മഹതേജാഃ പരം
ജ്യോതിരൂപഃ കൃഷ്ണഃ കർഷകഃ സംഹർതാ ഭൂത്യാ മഹാഘന ഇവ ജഗദങ്കുര
സ്രഷ്ടാഽപി ഭവതി | തദേവാഹ - ദിവ്യേന തോയേന ചിച്ഛന്ദ്രമണ്ഡലാത്പ്രസ്യ
തേന ഭാവനാഭൂതേന ഹവിഷാ വിശുദ്ധേന തർപയാമാസ | മേദിമിം ശരീരം |
വ്യുത്ഥാനേ ആദൗ ശരീരം ചേതനയാ വ്യാപ്തമിത്യർഥഃ |

തതഃ ക്ഷീരനികാശേന സ്വാദുനാ പരമാംഭസാ
ശിവേന പുണ്യേന മഹീ നിർവാണമഗമത്പരം 3-9-15

ക്ഷീര സത്യം സ്വച്ഛത്വാത് തന്നികാശേന ചിത്തസത്ത്യാകാരേണ പരമാംഭ
സാ ചൈതന്യാമൃതേന മഹീശരീരദ്വയം നിർവാണ ശാന്തിം അഗമത് | യോഗി
നോ ഹി സ്ഥൂലശരീരം നിർവാതി |
ന തസ്യ രോഗോ ന ജരാ ന മൃത്യുഃ പ്രാപ്തസ്യ യോഗാഗ്നിമയം ശരീരം
ഇതി ശ്രുതേ | സൂക്ഷ്മമപി നിർവാതി |
തത്ര കോ മോഹഃ കഃ ശോകഃ ഏകത്വമനുപശ്യതഃ
ഇതി ശ്രുതേശ്ച ||
തേ നഗാ ജലസംഹരണാഃ പയസഃ സർവതോധരാഃ
ഏകാർണവജലാ ഭൂത്യാ സർവസത്ത്വവിവർജിതാഃ 3-9-16

അസ്യ ദൃഷ്ട്യാ ബാഹ്യമപി സർവം ചിന്മാത്രമേവേത്യാഹ - തേ നഗാ ഇതി |
യേ പൂർവം പരമാർഥത്വേന ഗൃഹീതാസ്തേ നഗാഃ പർവതവൃക്ഷാദയഃ ജലസം
ഹരണാശ്ചിതാവഗുൺഠിതാഃ | കിം ച സർവതോഽന്തർബഹിശ്ച പയഃ സാശ്ചിത
ഏവ ധരാഃ ധർതാരഃ സൈന്ധവവനവച്ചിദ്ഘനാ ഏവേത്യർഥഃ തദേവാഹ -
ഏകാർണവജലാ ഭൂത്വേതി | അത ഏവ സർവസത്ത്വവിവർജിതാഃ സർവസ്യ
വിയദാദേ സത്ത്വം സതാ തദ്രഹിതാഃ ബ്രഹ്മസത്തൈവ സർവത്രാനുസ്യുതാ ന
വിയദാദിഷു പൃഥഗ്സത്ത്വാഽസ്തീത്യർഥഃ || ജഗത്പശ്യന്നപി ദ്വിചന്ദ്രവദ്ബാ
ധിതത്വേനൈവ പശ്യതീതി ഭാവഃ |

മഹാഭൂതാന്യപി ച തം പ്രവിഷ്ട്യാന്യമിതൗജസം
നഷ്ടാർകപവനാകാശേ സൂക്ഷ്മേ ജനവിവർജിതേ 3-9-17

യോഗസ്യ മുഖ്യം ഫലം ശുദ്ധാത്മദർശനമാഹ ത്രിഭിഃ | മഹാഭൂതാനീതി | തം
യോഗിനം സൂക്ഷ്മേ ശുദ്ധേ വസ്തുനി സ്ഥിതമിതി ശേഷഃ | കീദൃശേ സൂ
ക്ഷ്മേ നഷ്ടാ അദർശനം ഗതാ അർകാദയോ യസ്മിന്നഷ്ടാർകപവനാകാശേ |
അത ഏവ മഹാഭൂതാനി തം പ്രവിഷ്ട്യാനി തത്രൈവ ലീനാനീത്യർഥഃ | | കിമ
പീതി വാങ്മനസാതി തത്ത്വം സൂചിതം ||

സംശോഷയിത്യാ പീത്യാ ച [കൽപയിത്യാച ദേഹിനം
ദഗ്ധ്യാ സന്താപയിത്യാ ച] വസത്യേകഃ സനാതനഃ
പൗരാണം രൂപമാസ്ഥായ കിമപ്യമിതബുദ്ധിമാൻ 3-9-18

ഏവമുക്തപ്രകാരേണ സംശോഷയിത്യാ വിഷയേഷു പ്രവിഭക്തം പ്രജ്ഞാനം
പ്രത്യാഹൃത്യ പീത്യാ നിർവിശേഷേ പ്രവിലാപ്യ
ഏകാർണവജലേ ഹ്യാസീത് യോഗീ യോഗമുപാഗതഃ
അയുതാനാം സഹസ്രാണി ഗതാന്യേകാർണവോഽഭസീ
ന ചൈനം കശ്ചിദവ്യക്തം വ്യക്തം വേദിതുമർഹതി 3-9-19

തദ്ദേവാഹ - ഏകാർണവേതി | യോഗം ദുഃഖസംയോഗവിയോഗം ഉപാഗത പ്രാപ്ത അയുതാനാം അപൃഥഗ്ഭൂതാനാം രജ്യാദിഭ്യ ഇവോരഗാദീനാം ആത്മന്യദ്യസ്താനാം വിയദാദീനാം സഹസ്രാണി വൃത്തിഭേദാദനന്താദി ഏകാർണവേദിസീ ശുഭേ ബ്രഹ്മണി ഗതാനി പ്രാപ്താനി വിലീനാനിത്യർഥഃ | നായം മൃദി ഘടസ്യേവ നിവ്.ഇത്തിരുപോ ലയഃ | കിം തു രജ്യാമഹേരിവേതി ഭാവഃ | ന ചൈനമിതി വ്യക്തമിതി ക്രിയാവിശേഷണം ബുദ്ധിവിത്തേരപിലീനത്യാദേനം പ്രത്യ ന്ച ന കശ്ചിജ്ജാനാതീത്യർഥഃ |

ജനമേജയ ഉവാച

ഏകാർണവവിധിഃ കോഽയം യശ്ചൈവ പരികീർത്തിതഃ

ക ഏഷ പുരുഷോ നാമ കിംയോഗഃ കശ്ച യോഗവാൻ 3-9-20

സംക്ഷേപേണ ശ്രുതം യോഗം വിസ്തരേണ ശ്രോതുമിച്ഛൂർജനമേജയ ഉവാച - ഏകാർണവ വിധിരിതി | വിധിരവധിഃ ദൈനംദിനാദിപ്രലയവദാത്യന്തിക പ്രലായസ്യാപി കശ്ചിദ്കാലാവധിരസ്തീതി പ്രശ്നഃ | സതി തസ്മിൻ സ്വതഃ ഏവ കൈവല്യം സേത്യതി കിം സാധനാനുഷ്ഠാനൈഃ സംശോഷദാഹപനാദി ഭിരിതി ഭാവഃ | യ ഏഷ ഇതി പൂർവ്വാക്തം ജ്ഞാനസാധ്യം പ്രലയം പരാമൃശതി | നപ്രാക്യതം ദൈനംദിനം വാ ഏക ഏവ പുരുഷ ഏകാർണവോ നാമ | കിം യോഗഃ കിം രൂപോയം യോഗോ ജതുകാഷ്ടവത് സലിലസൈന്ധവഖില്യ വദ്രജ്ജുരഗവദ്വാ | കശ്ച യോഗവാൻ ജീവഃ || സംബന്ധിനഃ സംബന്ധസ്യ ച യോഗാഖ്യസ കിം സ്വരൂപമിതി പ്രശ്നത്രയം പൂർവേണ സഹ ചതുഷ്ടയം | വൈശമ്പായന ഉവാച

ഏതാവന്തമസൗ കാലമേകാർണവവിധിം പ്രതി

കരിഷ്യതീമം ഭഗവാനിതി കശ്ചിന്ന ബുധ്യതേ 3-9-21

ക്രമേണോത്തരാണി വൈശമ്പായന ഉവാച - ഏതാവന്തമിതി | ഇമം ഏകാർണവവിധിം ഏകാർണവനിയതിം ഏതാവന്തം കാലം പ്രതി പ്രതീക്ഷ്യ കരിഷ്യതി ഭഗവാനിതി കശ്ചിന്ന ബുധ്യതേ | ഇതരവജ്ജ്ഞാനൈകസാധ്യസ്യ മഹാപ്രലയസ്യ കാലവിധിർനാസ്ത്യതഃ സാധനമനുഷ്ഠയമേവേത്യർഥഃ |

ന വൈ മാതാ ന ച ദ്രഷ്ടാ ന ജ്ഞാതാ നൈവ പാർശ്വഗഃ

തതോഽവജ്ഞായതേ കശ്ചിദ്ഭൂതേ തം ദേവമീശ്വരം 3-9-22

ഏക ഏവ പുരുഷോ നാമേത്യസ്യോത്തരമാഹ | ന മാതാ പ്രമാതാ അഹംകാര ശൂന്യത്വാത് സാക്ഷ്യഭാവോച | ന ദ്രഷ്ടാ സാക്ഷീ വൃതേരപി വിലയാന ജ്ഞാതാ ചരമാന്തഃകരണാവൃത്തയാ ബ്രഹ്മവിദ്യാഖ്യയാ പ്രത്യഞ്ചം വിഷയീകൂർവൻ | അത ഏവ ന പാർശ്വഗോ ന തടസ്യഃ പ്രത്യഗാത്മരൂപത്വാത് | കിം രൂപോ യോഗ ഇത്യസ്യോത്തരമാഹ - തത ഇതി | തതസ്തസ്യോമവസ്ഥായാം യഥാ ജതുകാഷ്ടസംയോഗേഷു ത്രയമിതി പൃഥഗ്ഭൂത്യതേ യഥ വാ ജലസൈന്ധവര

സൗ ഏകലോലീഭൂതൗ പൃഥക്വേനാനുമീയേതേ തഥാ ന തത്ര തമുര്യേന്യത്
ജ്ഞായതേ രജ്ജാമിവ സർപഞ്ചോധതദതിരിക്തമിത്യർഥഃ ||

നഭഃ ക്ഷിതിം പവനമഥ പ്രകാശയൻ
പ്രജാപതിം ഭുവനചരം സുരേശ്വരം
പിതാമഹം ശ്രുതിനിലയം മഹാമുനിം
ശശാസ ഭൂഃ ശയനമരോചയത്പ്രഭുഃ 3-9-23

കശ്ച യോഗവാനിത്യന്യോത്തരമാഹ - നമ ഇതി || യഃ പ്രഭുർമഹാമുനിം
ശശാസ സ ശയനമരോചയദിതി യത്തദോരധ്യാഹാരേണ യോജ്യം | നമ ആദി
രൂപം ദേഹേന്ദ്രിയാദിസംഘാതം പ്രകാശയൻ സ്വചൈത്യനേന വ്യാപ്നുവൻ
തത ഏവ വ്യാപനോദ്ധേതോഃ പ്രജാപതിം പ്രജായത ഇതി പ്രജാ ഉപാധിസ്ത
ന്യാഃ പതിം അധ്യക്ഷത്വാദിമാനിനം ഭുവനചരം ചക്ഷുരാദിദ്വാരാ സുരേശ്വരം
ഇന്ദ്രിയാണാം പ്രവൃത്തി നിവൃത്തേയാഃ സ്വതന്ത്രം ഏവമധിധം ജീവം സന്തം
വസ്തുവൃത്തേന പിതാമഹം കാര്യസ്യ പിതാ കാരണം തസ്യ പിതാ ശുദ്ധ
ചൈതന്യം അത ഏവ ശ്രുതിനിലയം ശ്രുത്യേകഗമ്യമപി മഹാമുനിം മുമുക്ഷു
ജീവരുപേണ മഹന്തം മനനശീലം ശശാസ | ശസു ഹിംസായാം | സ്വസ്വരുപേ
പ്രവിലാപിതവാൻ യഃ സ ഭൂഃ ഭവത്യസ്മാദിതി ഭൂഃ ഈശഃ ശയനം ഈശതാനി
രോധം അരോചയത് | ശുദ്ധ ഏവോപാധ്യഭിമാനാദ്ബദ്ധഃ സന്യോഗവാന്യോ
ദാധികാരി ഭവതീത്യർഥഃ ||

ഇതി ശ്രീമഹാഭാരതേ ഖിലേഷു ഹരിവംശേ ഭവിഷ്യപർവണി പുഷ്കരപ്രാദു
ർഭാവേ നവമോഽധ്യായഃ

ഇതി ശ്രീമഹാഭാരതേ ഖിലേഷു ഹരിവംശേ ഭവിഷ്യപർവണി ടീകായാം നവ
മോഽധ്യായഃ

Harivamsha Maha Puranam - Part 3 - Bhavishya Parva
Itranslated by G. Schaufelberger, schaufel@wanadoo.fr August 22,
2008
Proof-read by K S Rmachandran, ramachandran_ksr@yahoo.ca
Malayalam electronic version with Nilakantha commentary by A. Pu-
rushothaman, purushu55@gmail.com
If you find any errors compared to Chitrashala Press edition, send
corrections to A. Harindranath, harindranath_a@yahoo.com